

Bodemkwaliteitsverklaring

Gemeente Hoogezand-Sappemeer
Afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling

Datum : 6 september 2012
Beh. Ambtenaar : K. Bouwknecht
Paraaf :

Gegevens aanvrager

Afdeling en naam : RO, André van der Zee
Aanleiding : Nieuw actualiserend bestemmingsplan Stadscentrum

Gegevens onderzoekslocatie

Adres : Bestemmingsplan Stadscentrum
Postcode, plaats :
Kad.gemeente : Hoogezand
Sectie / Nr : div
Grootte terrein : ±57 hA
Archiefnr : -

Verklaring

Op basis van:

- Gemeentelijk bodeminformatie systeem NAZCA (waarin o.a. bodemonderzoeken en historische informatie zoals voormalige bedrijfsterreinen en ondergrondse tanks);
- Gemeentelijk bodembeheerplan met bodemkwaliteitskaart, bestuurlijk vastgesteld 12 juni 2008;

wordt verklaard dat de milieuhygiënische bodemkwaliteit zodanig is dat voorgenomen bestemmingen gerealiseerd kunnen worden.

Nieuwe bestemmingen

- De bodem in het plangebied, voorzover de functie gewijzigd wordt, is geschikt, of is geschikt te maken voor die functie. Er zijn geen bodemonderzoeken binnen het plangebied waaruit blijkt dat (nog) aanwezige bodemverontreiniging een gezondheidsrisico oplevert bij het huidige gebruik.

Bij een aanvraag om een bouwvergunning, wordt op perceelsniveau getoetst of een vergunning, eventueel onder voorwaarden, kan worden verleend. Hiervoor zal de aanvrager in voorkomende gevallen een historisch onderzoek en/of bodemonderzoek moeten laten uitvoeren.

Ongewijzigde bestemmingen

- Bestaande bestemmingen - in een enkel geval met gebruiksbeperkingen - worden geacht geschikt te zijn voor hun functies. Op basis van het historische bodembestand zijn bodemonderzoeken uitgevoerd (project landsdekkendbeeld). Het gaat hierbij met name om bodemonderzoek bij woningen op voormalige bedrijfsterreinen met het hoogste verontreinigingsrisico als gevolg van vroegere activiteiten. Het eindverslag project landsdekkendbeeld is in 2010 vastgesteld, met de conclusie dat eventueel aanwezige bodemverontreiniging geen risico oplevert voor de gezondheid.

Voorts wordt opgemerkt dat de Provincie Groningen voor in gebruik zijnde bedrijfsterreinen zorgdraagt/toeziet op de milieuhygiënische geschiktheid van de bodem voor de bestemming bedrijfsterrein.

Tenslotte wordt opgemerkt dat de gemeente voor potentieel ernstige, niet spoedeisende gevallen van bodemverontreiniging (zie definitie bijlage 1), geen bodemonderzoeken laat uitvoeren bij

gelijkblijvende bestemming, omdat hier geen actueel risico wordt verwacht. Bij grondverzet zal op deze locaties wel bodemonderzoek nodig zijn.

Toelichting

De gemeente heeft in 2008 de gemeentelijke bodemkwaliteit opnieuw vastgelegd in bodemkwaliteitskaarten.

De gemeente is ingedeeld in zogenaamde homogene deelgebieden: gebieden waarbij op basis van historisch gebruik eenzelfde bodemkwaliteit wordt verwacht. Van deze gebieden is de bodemkwaliteit (mate van verontreiniging) bepaald.

Daarnaast is het gemeentelijk bodembeleid vastgelegd in het gemeentelijk bodembeleidsplan en bijbehorend bijlagenrapport, zie ook www.hoogezand-sappemeer.nl.

In het gebied waar dit bestemmingsplan betrekking op heeft, komen de volgende deelgebieden voor, zie ook bijgaand kaartje.

code	Omschrijving	gemiddelde kwaliteit
W1	Wonen vòòr 1900	Licht verontreinigd
W2	Wonen 1900 -1940	Licht verontreinigd
W3	Wonen 1940 - 1970	Schoon
W4	Wonen na 1970	Schoon
I1/I2	Industrie vòòr 1940	Licht verontreinigd
I3	Industrie 1940 - 1970	Schoon

Inventarisatie bodemkwaliteit

In de afgelopen jaren zijn in het plangebied 171 bodemonderzoeken in het gemeentelijk bodeminformatiesysteem verwerkt (peildatum 1 juli 2012).

Daarnaast is archiefonderzoek uitgevoerd naar bedrijfsmatige activiteiten in het verleden, die mogelijk hebben kunnen leiden tot bodemverontreiniging. Deze gegevens zijn verzameld in het historisch bodembestand (hbb).

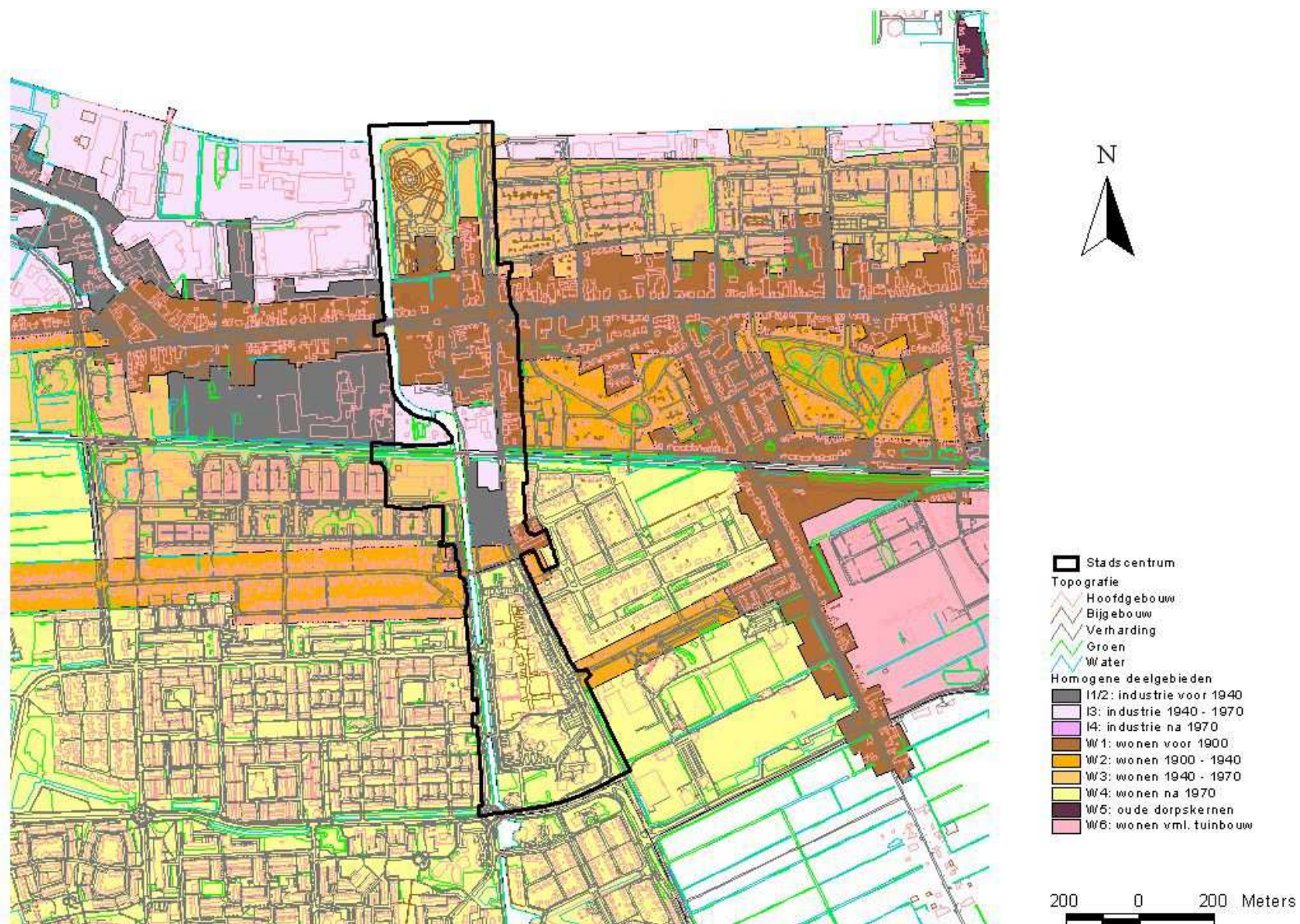
In het kader van het project landsdekkendbeeld zijn in 2009 onderzoeken uitgevoerd op locaties waar nu woningen staan en waar vroegere bedrijfsmatige activiteiten tot 'risicovolle' bodemverontreiniging hebben kunnen leiden (o.a. gezondheidsrisico). Binnen het plangebied zijn geen onderzoeken verricht omdat of de locaties al onderzocht zijn of het bestaande bedrijfsterreinen betreft.

Situatie bodemkwaliteit peildatum 1 juli 2012 (voor definities: zie bijlage 1)

Plangebied Wonen Hoogezand-Sappemeer	Aantal
Verwerkte bodemonderzoeken	171
Uit historisch bodembestand (archiefonderzoek):	
Potentieel ernstige gevallen van bodemverontreiniging	14
Waarvan nog niet onderzocht (excl. bestaande bedrijfsterreinen)	0

De inventarisatie van bodemkwaliteit (als gevolg van activiteiten in het verleden) bij alle bestaande bedrijfsterreinen valt onder de Provincie Groningen. Binnen het plangebied komen geen gevallen voor waarbij in huidige situatie van een onaanvaardbaar gezondheidsrisico sprake is.

Zoals eerder gezegd initieert de gemeente bij gelijkblijvende bestemming (gemeentelijk beleid) geen bodemonderzoek op locaties met de aanduiding “potentieel ernstige gevallen van bodemverontreiniging, niet spoedeisend”, omdat hier geen actueel risico wordt verwacht.

Achtergronden bij bodemverontreiniging

Wat is bodemverontreiniging?

Sommigen vinden de bodem verontreinigd als er iets in zit dat er van nature niet thuishoort. Deze definitie is echter te breed als we verontreiniging benaderen als een milieuprobleem. Niet alle vreemde stoffen die in de bodem voorkomen, zijn schadelijk. Sommige zaken worden om allerlei redenen bewust in de bodem ondergebracht, bijvoorbeeld funderingen, opslagtanks, riolen en onze overledenen. In de Wet bodembescherming is verontreiniging beperkt tot een aantal stoffen. De wet is erop gericht om verontreiniging te voorkomen en problemen van verontreinigingen die desondanks zijn ontstaan, op te lossen.

Hoe ontstaat bodemverontreiniging?

Vaak wordt gedacht dat bodemverontreiniging slechts een vervelende erfenis is uit vroeger tijden. Zeker, we zijn nog druk bezig verontreiniging uit het verleden te saneren. Maar ook nu ontstaat dagelijks wel ergens nieuwe bodemverontreiniging die om aandacht vraagt. Dat is onvermijdelijk; denk aan oorzaken zoals lekken, morsen, bemesten, bestrijdingsmiddelen, afval, ongelukken en luchtverontreiniging. Meestal wordt de verontreiniging veroorzaakt door (onvolkomenheden in) ons eigen doen en laten.

Wat is het probleem van bodemverontreiniging?

Bodemverontreiniging wordt vanuit twee invalshoeken als een probleem gezien: risico en stagnatie.

Risico

Bodemverontreiniging kan tot gevolg hebben dat onze gezondheid nadelig wordt beïnvloed wanneer we eraan worden blootgesteld. Men spreekt dan van het humane risico. Bodemverontreiniging kan ook een nadelige invloed hebben op planten en dieren die op en in de bodem leven. Dit is eveneens het gevolg van blootstelling. Men spreekt dan van het ecologische risico. Bodemverontreiniging kan zich ook via het grondwater in het milieu verspreiden. Het milieu is in eerste instantie de bodem zelf, maar uiteindelijk ook het oppervlaktewater, als gevolg van uitstroming. Men spreekt dan van het verspreidingsrisico.

Stagnatie

De aanwezigheid van bodemverontreiniging kan bepaalde maatschappelijke processen vertragen: de bouw van woningen en de aanleg van groenvoorzieningen, infrastructuur en bedrijventerreinen.

Maakt het uit wanneer verontreiniging is ontstaan?

Er wordt bij bodemverontreiniging onderscheid gemaakt tussen historische (oude) en nieuwe verontreiniging. Nieuwe verontreiniging is verontreiniging die na 1987 is ontstaan, het jaar dat de Wet bodembescherming van kracht werd. Nieuwe verontreiniging moet, ongeacht de mate van verontreiniging, zo snel en zo volledig mogelijk worden verwijderd. Dit vloeit voort uit de zorgplicht. Voor historische verontreiniging ligt het genuanceerder en ingewikkelder. In dit informatieblad wordt vooral stilgestaan bij historische verontreiniging.

Wat is de maat bij bodemverontreiniging?

Bepalend voor de gevolgen van bodemverontreiniging is de concentratie, de hoeveelheid verontreiniging per hoeveelheid grond of grondwater. De concentratie die aanwezig is, wordt door meting bij een bodemonderzoek vastgesteld. De Regeling bodemkwaliteit onderscheidt voor alle verontreinigingen twee grenswaarden voor de concentratie in de grond en het grondwater: de achtergrondwaarde en de interventiewaarde. De achtergrondwaarde is een lage concentratie, de interventiewaarde een hoge.

Wat betekent de achtergrondwaarde?

De achtergrondwaarde markeert de grens tussen schoon en verontreinigd. De bodem is schoon wanneer in zowel de grond als het grondwater de concentratie van alle door de Wet bodembescherming aangewezen stoffen lager is dan de achtergrondwaarde. Eigenlijk is schoon niet de juiste omschrijving. Er kan immers wel enige verontreiniging aanwezig zijn.

Wat betekent de interventiewaarde?

De interventiewaarde markeert de grens tussen verontreinigd en ernstig verontreinigd. Verontreiniging is dus ernstig wanneer de concentratie groter is dan de interventiewaarde. Dit hoeft maar voor één stof in de grond of het grondwater het geval te zijn. Wel moet het ten minste gaan om de concentratie in een zeker bodemvolume. Voor grond is dat 25 kubieke meter bodem, voor grondwater 100 kubieke meter bodem. Het hanteren van een minimaal bodemvolume is bedoeld om te voorkomen dat een alleen zeer plaatselijk aanwezige verontreiniging maatgevend wordt voor een hele locatie.

Wat betekent ernstig verontreinigd?

Het ligt voor de hand te denken dat ernstige verontreiniging moet worden aangepakt. Dat is echter lang niet altijd zo. Het constateren van ernstige verontreiniging is een sein om na te gaan hoe groot de risico's werkelijk zijn en zo de spoedeisendheid van de bodemsanering te bepalen.

Wanneer is bodemsanering spoedeisend?

Als ernstige verontreiniging is aangetoond, moeten het humane, ecologische en verspreidingsrisico volgens een standaardmethode worden berekend. Het uitgangspunt daarbij is het huidige bodemgebruik. Gestandaardiseerde vormen van bodemgebruik zijn bijvoorbeeld wonen met tuin, openbaar groen en industrie. Bij het *humane risico* is de blootstelling van mensen aan verontreiniging maatgevend. We kunnen, afhankelijk van het bodemgebruik, op verschillende manieren aan verontreiniging blootstaan. Men spreekt daarbij van blootstellingsroutes. Voorbeelden zijn het eten van gewas en het inademen van lucht.

Bij het *ecologisch risico* is het oppervlak van het gebied waarin bepaalde bodemorganismen worden aangetast, maatgevend. Bij het *verspreidingsrisico* is de toename per jaar van het bodemvolume met een gemiddeld ernstige verontreiniging maatgevend. De uitkomsten van de berekeningen worden getoetst aan normen voor blootstelling, oppervlak en verspreiding. Als de norm wordt overschreden, spreekt men van een actueel risico. De bodemsanering is dan spoedeisend. Er is al spoedeisendheid als bij één soort risico voor één stof sprake is van een actueel risico.

Wat betekent spoedeisendheid?

Spoedeisende gevallen van bodemverontreiniging moeten worden gesaneerd. Het woord spoedeisend betekent dat binnen 4 jaar met de bodemsanering moet zijn begonnen. De Provincie Groningen moet de spoedeisendheid formeel vaststellen.

Wat is bodemsanering?

Bodemsanering heeft tot doel de risico's te verkleinen. Eén aanpak is het volledig verwijderen en vervangen van grond en het afpompen van grondwater. Deze grondige aanpak is echter technisch niet overal mogelijk en vaak erg duur. Tegenwoordig vervangt men vaak alleen de bovenste meter grond door een schone leeflaag.

Een andere aanpak is het in de bodem verlagen van de concentratie schadelijke stoffen, bijvoorbeeld door micro-organismen bepaalde stoffen te laten afbreken. Men noemt dit in-situ reiniging.

Een laatste optie is het isoleren (opsluiten) van de verontreiniging, zodat contact en verspreiding niet meer mogelijk zijn.

Tot slot

Het komt bij bodemsanering, maar vaker nog bij de bouw en aanleg van bijvoorbeeld infrastructuur, voor dat niet-ernstig verontreinigde grond wordt afgegraven. Op deze grond is het Besluit bodemkwaliteit van toepassing. Dat besluit bepaalt (via het gemeentelijk bodembeheerplan) onder andere onder welke voorwaarden de grond elders mag worden gebruikt. Verder bepaalt de Woningwet dat de gemeentelijke bouwverordening voorschriften moet bevatten die het bouwen op verontreinigde grond tegengaan.